

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра трудового, екологічного та аграрного права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАВОВА ОХОРОНА КЛІМАТУ

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма Право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від 31 серпня 2021 р.

м. Івано-Франківськ - 2021

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до навчальної дисципліни
3. Мета та цілі навчальної дисципліни
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання
6. Система оцінювання навчальної дисципліни
7. Політика навчальної дисципліни
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Правова охорона клімату
Викладач (-і)	Данилюк Леся Романівна, к.ю.н., викл. кафедри трудового, екологічного та аграрного права
Контактний телефон викладача	Данилюк Леся Романівна (0342) 507822
Е-mail викладача	Данилюк Леся Романівна lesia.danyliuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	<p>Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://ktetap.pnu.edu.ua/інформація-щодо-навчального-процесу-2/.</p> <p>Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується виконання індивідуальних науково-дослідних завдань.</p>
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Навчальна дисципліна «Правова охорона клімату» передбачає вивчення правових основ боротьби з зміною клімату, а також аналіз кліматичних дій ЄС і Європейської зеленої угоди, кліматичних стратегій і цілей ЄС. В межах особливої частини дисципліни досліджуватимуться правові засади адаптації до зміни клімату, законодавство ЄС у сфері зменшення викидів парникових газів, європейська система торгівлі квотами на викиди, правовий захист озонового шару, правове регулювання господарської діяльності з озоноруйнівними речовинами та фторованими парниковими газами, правові підстави моніторингу та зменшення транспортних викидів, кліматичні передумови раціонального ведення лісового та сільського господарства, правові аспекти використання альтернативних видів енергії.</p> <p>Сьогодні зміна клімату вважається однією з глобальних проблем людства. Вона призводить до лісових пожеж, посухи, паводків, злив і дощів, зменшення біорізноманіття, збільшення екстремальних погодних явищ, а також має негативний вплив на суспільство та економіку не тільки окремих регіонів, але й цілої планети. Як правило кліматичні зміни обумовлені природними та антропогенними чинниками. Найбільш помітним наслідком зміни клімату є не тільки поступове потепління, але й надзвичайні ситуації. Всі вони завдають значних економічних збитків, загрожують нормальному існуванню екосистем, а також життю та здоров'ю людей. Для того щоб пом'якшити їх і адаптуватися до них створюються необхідні правові засади та механізми попередження змін клімату та його охорони.</p> <p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є норми права, які регулюють відносини, що виникають в процесі охорони клімату, а саме попередження, боротьби та адаптації до зміни клімату.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> викладання навчальної дисципліни «Правова охорона клімату» є сформувати в студентів необхідні юридичні знання щодо особливостей правових основ боротьби з зміною клімату; акцентувати їхню увагу на важливості правового інституту «охорона клімату»; продемонструвати та довести їм зростаючу роль кліматичних дій, стратегій і цілей ЄС; ознайомити їх з найбільш проблемними теоретичними та практичними питаннями, що виникають в процесі реалізації положень Європейської зеленої угоди; представити їм норми права, які регулюють відносини в сфері попередження, боротьби та адаптації до зміни клімату; показати значення вказаних норм та їх цінність для людства на шляху до сталого розвитку.</p> <p><u>Завданнями</u> вивчення дисципліни «Правова охорона клімату» є сприяти глибокому засвоєнню студентами нормативно-правових актів, які регулюють відносини в сфері попередження, боротьби та адаптації до зміни клімату; розвинути в них навички працювати з відповідними документами; навчити їх вмінню застосовувати здобуті теоретичні положення в практичній</p>	

діяльності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність проводити дослідження на відповідному рівні;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, в тому числі іноземних;
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність працювати в міжнародному контексті;
- здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

Фахові компетентності:

- здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України;
- здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності;
- здатність доносити до фахівців і нефаківців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією;
- здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини;
- здатність ефективно здійснювати правоосвітню діяльність.

Програмні результати навчання:

- співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами;
- проводити збір та інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел, включаючи цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження;
- здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження;
- обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати та наводити переконливі аргументи;
- ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію, отриману з достовірних джерел, для проведення наукових досліджень та практичної діяльності;
- проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовою системою Європейського Союзу;
- демонструвати вміння узагальнювати практику застосування окремих правових інститутів;
- обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування;
- готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результат їх впливу на відповідні суспільні відносини.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	8
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	64

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	081 Право	2	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни				
Тема	кількість год.			
	лекції	заняття	сам. роб.	
Змістовний модуль 1. Загальна частина				
Тема 1. Правові основи боротьби з зміною клімату	2	2	6	
Тема 2. Кліматичні дії ЄС і Європейська зелена угода. Кліматичні стратегії та цілі ЄС	2	2	6	
Змістовний модуль 2. Особлива частина				
Тема 3. Правові засади адаптації до зміни клімату. Законодавство ЄС у сфері зменшення викидів парникових газів	2	2	6	
Тема 4. Європейська система торгівлі квотами на викиди	-	2	8	
Тема 5. Правовий захист озонового шару	2	2	6	
Тема 6. Правове регулювання господарської діяльності з озоноруйнівними речовинами та фторованими парниковими газами	-	2	8	
Тема 7. Правові підстави моніторингу та зменшення транспортних викидів	-	2	8	
Тема 8. Кліматичні передумови раціонального ведення лісового та сільського господарства	-	2	8	
Тема 9. Правові аспекти використання альтернативних видів енергії	-	2	8	
	ЗАГ.:	8	18	64
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання курсу	Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається п. 4.6 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, затвердженим Вченою радою Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 2 від 12.10.2010 р. (з наступними змінами) – <i>текст розміщений на інформаційному стенді та сайті Інституту</i> https://law.pnu.edu.ua/організація-навчального-процесу/ .			
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове виконання</u> всіма студентами <u>одної письмової модульної контрольної роботи</u> . Робота виконується на 8 семінарському занятті. На контрольну виносяться 1 описове завдання, яке оцінюється в 16 балів, 2 коротких завдання нормативного змісту, які оцінюються по 15 балів, 1 завдання-визначення поняття, яке оцінюється в 4 бали. Максимальний бал за контрольну становить 50. <u>За бажанням (для отримання додаткових до 5 балів)</u> студенти можуть виконувати індивідуальні завдання за темою відповідного семінарського заняття. Види індивідуальних завдань <i>знаходяться на кафедрі та розміщені на сайті кафедри</i> https://ktetap.pnu.edu.ua/денна-форма-навчання-2/ .			
Семінарські заняття	Система оцінювання семінарських занять визначена п.п. 4.6.1, 4.6.2 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника			
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються р. 5 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника			
Підсумковий	Якщо студент за результатами поточного контролю набрав не менше 50 балів, то набраний ним бал зараховується як підсумковий контроль			

контроль	(залік). <u>Підсумковий контроль</u> – залік у письмовій формі проводиться, якщо студент за результатами поточного контролю набрав менше 50 балів. На залік виноситься 2 описові завдання, які оцінюються по 30 балів, 2 короткі завдання нормативного змісту, які оцінюються по 15 балів, 1 завдання-визначення поняття, яке оцінюється в 10 балів. Максимальний бал за залік становить 100 балів.
7. Політика навчальної дисципліни	
<p><u>Письмові роботи:</u> Планується виконання студентами обов'язкових та додаткових декількох видів письмових робіт: обов'язкової письмової контрольної роботи, письмових тестових завдань та експрес-опитувань на семінарських заняттях тощо, а також додаткових письмових індивідуальних завдань.</p> <p><u>Академічна доброчесність:</u> Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/.</p> <p><u>Відвідування занять:</u> Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття з навчальної дисципліни. Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття. За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (п. 5.1.2 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника).</p>	
8. Рекомендована література	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Винярска М. Г. Формування міжнародної еколого-економічної політики щодо зміни клімату. <i>Науковий вісник НЛТУ України</i>. 2017. Вип.27(7). С. 41–45. 2. Галич К. В. Міжнародне співробітництво у сфері попередження зміни клімату. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i>. 2018. № 6. С. 399–402. 3. Єрмолаєва Т. В., Коротун Т. В. Реалізація Україною Міжнародних зобов'язань у сфері запобігання зміни клімату. <i>Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого «Молодий вчений»</i>. 2018. № 10 (62). С. 236–240. 4. Копиця Є. М. Екологічне нормування у сфері правового забезпечення боротьби зі змінами клімату в Україні. <i>Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції: зб. наук. праць Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара</i>. 2019. № 6. С. 131–139. 5. Розвиток агропродовольчого виробництва в умовах кліматичних змін: матеріали наукового дискусійного семінару / за ред. Р. П. Мудрака, 2021. 52 с. 6. Шпак Ю. В. Досвід реалізації екологічної політики Європейського Союзу у сфері кліматичних змін. <i>Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління</i>. 2020. Том 31, № 3. С. 198–203. <p>Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в Методичних рекомендаціях до вивчення відповідної дисципліни, які надаються студенту в електронній формі до початку семестру.</p>	

Викл. Л. Р. Данилюк